

به نام خدا

نظام آموزشی در اسلام

(با تأکید بر حوزه‌های شیعه عصر قاجار)

محمد قلی پور، دکتر ظفر امام

عنوان و نام پدیدآور: نظام آموزشی در اسلام (با تأکید بر حوزه‌های شیعه در عصر قاجار)

محمد قلی‌پور، ظفر امام

مشخصات ظاهری: ۲۵۸ ص

مشخصات نشر: مشهد، شاملو، ۱۴۰۰.

شابک: ۹-۹۸۰-۱۱۶-۶۰۰-۹۷۸

موضوع: اسلام و آموزش و پرورش - ایران - تاریخ

موضوع: Islamic education - Iran - History

موضوع: ایران - تاریخ - قاجاریان - ۱۱۹۳-۱۳۴۴ ق

شناسه افزوده: ظفر امام Imam Zafar

رده بندی کنگره: ۱۳۵۱A

رده بندی دیویی: ۳۷۰/۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۸۶۹۲۲۲۲

نظام آموزشی در اسلام

(با تأکید بر حوزه‌های شیعه در عصر قاجار)

محمد قلی‌پور، دکتر ظفر امام

طراح جلد: حسن ابراهیمی

چاپخانه: ایران زمین

چاپ نخست، زمستان ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۷۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹-۹۸۰-۱۱۶-۶۰۰-۹۷۸

ناشر: انتشارات شاملو

مشهد- بولوار سجاد ۲۰- پلاک ۳۹- واحد ۱۰۳

- همراه: ۰۹۱۵۱۱۱۵۶۰۸

shamlo.pub@gmail.com

Telegram: @shpUb

فهرست مطالب

پیش گفتار.....	۹
بخش یک- روند شکل گیری نهاد آموزش اسلامی و سیر تاریخی آن ...	۱۵
فصل یک- پایگاه آموزش در اسلام.....	۱۷
آغاز آموزش اسلامی.....	۱۹
مشکلات علم و علما.....	۲۱
پیدایش علم کلام و فرقه های کلامی.....	۲۲
فصل دو- رونق و نشاط علمی در جهان اسلام.....	۲۹
روند شکل گیری عصر طلایی فرهنگ اسلام.....	۳۰
نیازهای جدید و آشنایی با فرهنگ های دیگر.....	۳۰
ویژگی های نهضت علمی و افول آن.....	۳۹
نظام های فکری جهان اسلام.....	۴۱
مشق عقلی فلاسفه و متکلمین.....	۴۳
غفلت از مشاهده، آزمایش و تجربه.....	۴۵
فصل سه- جایگاه رسمی آموزش مساجد.....	۴۷
بیت الحکمه.....	۵۱
دارالعلم ها.....	۵۴
جدا شدن مدرسه از مسجد.....	۵۸
مدارس اسلامی.....	۵۹

۶۱.....	مدارس پیش از نظامیه
۶۲.....	نظامیه‌ها و شکل‌گیری نهایی نهاد آموزش اسلامی
۶۷.....	حمله مغول و پیامدهای فرهنگی آن
۷۱.....	آزادی مباحث مذهبی
۷۵.....	بخش دوم- حوزه‌های شیعه از آغاز تا پایان حکومت زندیه
۷۷.....	فصل یک- حیات مستمر
۷۷.....	معارف امامان معصوم (ع)
۸۰.....	فقه عامل بقا و تداوم
۸۷.....	فصل دو- صفویان و رونق حوزه‌های شیعی
۸۷.....	زمینه‌های گرایش به تشیع
۹۱.....	رسمیت مذهب شیعه
۹۱.....	دعوت علمای جبل عامل به ایران
۹۳.....	هدف تعلیم و تربیت
۹۳.....	افزایش مدارس
۹۶.....	فلسفه و حکمت
۹۹.....	فصل سه- فترت حوزه‌های شیعه در ایران و رونق آن در عراق
۱۰۱.....	بخش سه- حوزه‌های شیعه در عصر قاجار
۱۰۳.....	فصل یک- مناسبات علما و پادشاهان
۱۰۹.....	فصل دو- تجدید حیات حوزه‌ها

پیشگفتار

از دیر باز در حوزه، عالمان دین بر اساس مسئولیتی که احساس می کردند، در فراگیری و ارزیابی اندیشه های نو کوتاهی نمی کردند. آنان همان گونه که از آموزگاران معصوم خود آموخته بودند، ناآشنایی با دانش هایی چون هیئت و تشریح را سبب کوردلی نسبت به خداوند هستی دانسته و دانش های تجربی را غیردینی نمی شمردند و به طور کلی در فلسفه علم، روش شناسی و اخلاق حاکم بر مجامع علمی، از این اصول پیروی می کردند.

عموم دانشوران شیعی برحسب آنچه از پیشوایان معصوم خود آموخته بودند، از آموزش علوم زیان بخش یا بی ثمر، پرهیز می کردند و در مقابل به دانش های سودمند جنبه دینی می دادند و آنها را اسلامی می خواندند. مقصود آنان از اسلامی خواندن یک دانش آزادسازی آن از بند پندارهای اساطیری از یک سو و جلوگیری از اعمال فلسفه های غیردینی و جهت گیری ماده گرا از سوی دیگر بود. آنان رسوخ مفاهیم و باورهای ماتریالیستی در اندیشه های علمی را عملی غیراسلامی می انگاشتند.